

Søknad om medlemskap for Norsk nuperelleforening i Kulturvernforbundet

Norsk nuperelleforening ble stiftet 1. april 2009 – på den internasjonale nuperelledagen. Vi er en ideell nasjonal forening registrert i Frivillighetsregisteret i Brønnøysund. Vi er en landsdekkende organisasjon, med medlemmer i alle landsdeler.

Foreningens formål er å samle nuperelleinteresserte, inspirere hverandre, arbeide for å øke interessen for nupereller, og å stimulere til å ta vare på tradisjonen gjennom opplæring, dokumentasjon og videre utvikling av håndverksteknikken.

Foreningen har en nettside med informasjon og instruksjon for nybegynnere (nupereller.no). Siden har også et område bare for våre ca. 100 medlemmer, der mønstre og Skytteltrafikk er lagt ut. Skytteltrafikk er vårt medlemsblad og kommer ut to ganger i året.

Historisk tilbakeblikk

Ulike knutearbeider har vært kjent langt tilbake i tid. Knutearbeider ble brukt til pynt på andre tekstiler. Dette er dokumentert på malerier tilbake til barokken. Utviklingen fra å slå buer som ble sydd fast på stoff, og til ringer og buer som ble satt sammen gikk over flere hundre år. Historien til nuperellene slik vi kjenner den i dag, er ikke mer enn et par hundre år gammel. Fra begynnelsen av 1800-tallet ble buer og ringer satt sammen til mønstre. Utover 1800-tallet kom det flere bøker om emnet, og nuperellene ble spredd til mange land.

Nupereller for alle

Da nupereller ble mer allemannseie på 1800-tallet ble denne type blonder tatt i bruk på stasplagg, og til å stase opp hverdagsplagg. Nuperelleblondene ble brukt til å kante skjorter, skaut, underskjørt og lommetørkle. Denne arven ser vi igjen i dagens bruk av nupereller som brukes til bunadsskjorter, og som kanter på for eksempel bunadsluer. Det er synd å se at "kjøpeblonder" blir brukt på slike stasplagg, der alt annet er håndverksmessig utført, men der den siste finishen er masseprodusert.

Nupereller på festplagg har holdt seg stabilt i lang tid. Forklaringen kan være at det fungerer godt. Nupereller er blitt kalt fattigmannskniplinger. Nupereller er enklere og raskere å lage enn det å kniple. Det vil si at nupereller var tilgjengelig for folk flest, ikke bare for de rike og de med god tid. Nupereller på festplagg er også nett i uttrykket. Med andre ord: Det er fint, det kler plaggene, og det har vært mulig å lage uten for store kostnader.

Flittige hender

I etterkrigstiden var det igjen et oppsving for nuperellene. I 1951 kom heftet "For flittige hender - Slik lages nupereller". Det var et helt hefte som på en illustrativ måte forklarte hvordan man slår nupereller, og heftet hadde også mange mønstre, fra det enkle til det avanserte. Nuperellene ble, om ikke alle kvinners eie, så i alle fall mange kvinners (og noen få menns) håndarbeid. Det har vi mange og gode eksempler på i skuffer og skap.

Tradisjon og videreformidling

Nupereller er lite og enkelt å ta med seg, og om man kan kunsten er det et håndarbeide som kan gjøres både alene og sammen med andre nuperelleslære. Selv om nupereller tradisjonelt har vært et lite og uanselig håndarbeid, så er det del av den immatrielle kulturarven. Det er en levend og tradisjonell kunnskap som blir overført mellom

nuperelleslåere. Kunnskapen blir praktisert i dag og ført videre gjennom kreative uttryksmåter.

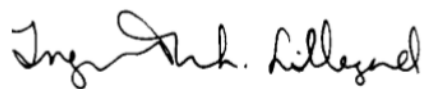
I Norsk nuperelleforening er vi opptatt av å ta vare på tradisjonsarven, og å gi den nytt liv i vår tid. Håndarbeid er basert på taus kunnskap, der overføringen skjer fra den som kan, og har erfaring, til nybegynneren som trenger å bli veiledet og støttet til selv å bli bærer av tradisjonsarven. I Norsk nuperelleforening tar vi tar vare på og rekonstruerer gamle nupereller. Vi har et medlemsblad som tar for seg teknikker, tips og triks. Likevel er vår viktigste oppgave å skape levende nuperellefellesskap der vi tar vare på teknikken – for å bringe den videre.

Nupereller i vår tid

I dag er det ikke bare på bunadsskjorter og fløtesett at nuperellene kommer til sin rett. Teknikken brukes i ullgarn til skjerf, i hamp til dørmatter, og i anorakksnor til borddempere, og i tynt garn til julepynt og smykker. Og noen har også tatt nuperellene inn som teknikk i kunsthåndverkprosjekter.

En dobbeltknote har mange bruksområder.

For Norsk nuperelleforening

A handwritten signature in black ink, reading "Inger Th. Lillegaard". The signature is fluid and cursive, with the first name "Inger" and last name "Lillegaard" clearly distinguishable.

Inger Therese L. Lillegaard (leder)
Oslo, 5. mars 2020

Bilder av ulike arbeider med nupereller

